

BIJLAGE 08: Beheersplan Sint-Brigidakapel
LIJST VAN CULTUURGOEDEREN

Beeld van de Heilige Brigida

Het betreft een beeld van de Heilige Brigida, een Ierse heilige die in de middeleeuwen overzee werd gebracht door monniken. De Heilige Brigida is de patrones van onder andere de landbouwers en de beschermheilige van het vee. Het beeld werd vervaardigd in 1902 in opdracht van de toenmalige pastoor, ter vervanging van het originele beeld dat zich in een slechte staat bevond. Het verbeeldt de Heilige Brigida, met in haar rechterhand een eikenblad, in haar linkerhand ontbreekt de staf. Aan haar voeten bevindt zich een rund. Het beeld werd vervaardigd uit terracotta en vervolgens geschilderd, al is de schilderlaag nog slechts beperkt aanwezig.

Het beeld wordt erkend als cultuuro goed en is onroerend door ornamentale bestemming. Er is een duidelijke waardeversterkende band tussen het beeld en de kapel, bovendien zijn deze eveneens historisch verbonden. In de achterwand van de kapel bevindt zich een nis, voorzien van een sokkel. Het beeld bevindt zich momenteel op het altaar, doch stond het vermoedelijk oorspronkelijk in deze nis. Bovendien is het beeld onlosmakelijk verbonden aan de kapel, aangezien de kapel specifiek is opgetrokken ter verering van de Heilige Brigida. Zonder de aanwezigheid van het beeld, zou de volkskundige erfgoedwaarde van de kapel sterk verminderen.

Fiche analyse statuut cultuurgood in monumenten die beschermd werden voor 2013

Identificatie roerend goed

1. Naam beschermd monument: Sint-Brigidakapel
2. Titel beschermingsbesluit (datum en titel): Kapel Sint-Brigida, MB 4140 dd. 04-12-2003
3. Roerend goed in kwestie: Beeld van de Heilige Sint-Brigida
4. Erfgoedwaarden van het monument in beschermingsbesluit: Volkskundige waarde

I. DE WETTELIJKE BASIS VOOR DE BESCHERMING (stap 1 richtlijn)

Vermelding roerend goed

1. Wordt het roerend goed vermeld in het beschermingsbesluit of een lijst in een bijlage bij het beschermingsbesluit?

Nee, ga verder naar vraag 2

Ja, dit betekent dat het als cultuurgood beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.5 aan.*

2. Wordt het roerend goed vermeld in het beschermingsdossier?

Ja, op deze manier:

ga verder naar vraag 3

Nee, ga verder naar vraag 3

Oorsprong en locatie roerend goed

3. Bevond het cultuurgood zich op het moment van de bescherming in het monument?

Nee, dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.1 aan.*

Ja, ga naar vraag 4

Waarschijnlijk, ga naar vraag 4

4. Heeft het roerend goed sinds het ontstaan of de productie ervan zich altijd in het monument bevonden?

Ja, ga naar vraag 5

Nee, het komt van elders:

- Van waar?

- Vanaf wanneer bevond het zich in het monument?

Ga naar vraag 5.

Statuut roerend goed

Meer informatie over wat 'onroerend uit aard', 'wils-, ornamentele bestemming' en 'economische bestemming' betekent vind je in de richtlijn op pagina 4-5.

5. Is het roerend goed onroerend uit aard, met andere woorden, is het nagelvast?

Ja, dit betekent dat het een onroerend goed is en automatisch mee beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.4 aan.*

Nee, ga naar vraag 6.

6. Is het roerend goed onroerend door ornamentele bestemming? M.a.w. het roerend goed is niet nagelvast, maar wel materieel geïntegreerd in het monument.

Ja, op welke manier is het geïntegreerd? Staaf eventueel met foto's. *Ga daarna naar vraag 9.*

Er is een nis met sokkel voorzien in de achterliggende wand. Het beeld bevindt zich momenteel op het altaar, doch stond het vermoedelijk oorspronkelijk in de nis.

Nee, ga naar vraag 7.

7. Is het roerend goed onroerend door wilsbestemming?

7.1. Werde het roerend goed gemaakt voor het monument (op bestelling, gesamtkunst,...).

Ja, en dat kan gestaafd worden aan de hand van wetenschappelijke historische informatie of informatie in het beschermingsdossier. Leg uit *en ga naar vraag 9*.

Ja, maar dat kan niet gestaafd worden aan de hand van wetenschappelijke historische informatie. Ga naar vraag 7.2.

Neen, ga naar vraag 7.2.

7.2. Heeft de (oorspronkelijke) eigenaar expliciet beslist om het roerend goed blijvend in het monument te houden (testament, brief,...)?

Ja, en dat kan gestaafd worden aan de hand van wetenschappelijke historische informatie.

Leg uit en *ga naar vraag 9*.

Ja, maar dat kan niet gestaafd worden aan de hand van wetenschappelijke historische informatie. Ga naar vraag 8.

Neen, ga naar vraag 8.

8. Is het roerend goed onroerend door economische bestemming? *M.a.w. het monument werd (ook) beschermd omwille van een specifieke functie en het roerend goed is onlosmakelijk verbonden met die functie.*

8.1. Blijkt uit het beschermingsbesluit of -dossier dat het monument (ook) beschermd werd omwille van een specifieke functie?

Ja. *Toon aan en ga naar vraag 8.2.*

Nee. Dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.2 aan.*

8.2. Kan de functie gelinkt worden aan één van de erfgoedwaarden op basis waarvan het monument werd beschermd?

Ja. *Toon aan en ga naar vraag 8.3.*

Nee. Dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.2 aan.*

8.3. Is het roerend goed onlosmakelijk verbonden met de functie?

Ja, *geef aan hoe en ga naar vraag 9.*

Nee, dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.2 aan.*

II. DE CRITERIA VOOR CULTUURGOEDEREN (stap 2 richtlijn)

9. Is het roerend goed van algemeen belang omwille van de versterking van de erfgoedwaarde(n) van het monument?

Nee, dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.3. aan.*

Ja, het roerend goed versterkt de erfgoedwaarden. *Leg uit en ga naar vraag 10.*

De kapel is toegewijd aan de heilige Brigida, patrones van de landbouwers en beschermheilig van het vee, en vormde een belangrijk bedevaartsoord voor de landbouwers uit Meeuwen-Gruitrode en verdere omstreken. Het beeld van de heilige Brigida is dan ook van essentieel belang voor de volkskundige erfgoedwaarde van het monument, maar ook voor de bestaansreden van de kapel, en is dan ook onlosmakelijk verbonden met de kapel. Er is een duidelijke waardeversterkende band tussen het beeld en de kapel.

10. Heeft het samen voorkomen van het roerend goed met het gebouw een bijzondere waarde omdat het *ofwe/*ontworpen/*vervaardigd* is met of voor het gebouw *ofwe/*gerelateerd is aan de functie ervan?

Nee, dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.3. aan.*

Ja, het roerend goed is ontworpen/vervaardigd met of voor het gebouw. Leg uit *en ga naar vraag 11.*

Het beeld is specifiek vervaardigd voor de Sint-Brigidakapel, ter verering van de Heilige Brigida.

Ja, het roerend goed is gerelateerd aan de functie van het gebouw. Leg uit *en ga naar vraag 11.*

11. Is er een historische verbondenheid met het monument?

Nee, dit betekent dat het roerend goed niet beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.3. aan.*

Ja. Leg uit *en ga naar vraag 12.*

Het huidige beeld dateert van 1902, toen de toenmalige pastoor een nieuw beeld liet maken ter vervanging van het origineel beeld dat beschadigd was. Het beeld was dus reeds aanwezig op het ogenblik van de bescherming.

12. Is het beschermde monument eigendom van een privé-eigenaar (natuurlijke personen, private rechtspersonen en verenigingen)?

Nee. Dat betekent dat het roerend goed als cultuurobject beschermd is. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.6 aan.*

Ja. Zo ja wie:

Ga naar vraag 13.

13. Is één van onderstaande uitspraken van toepassing op het roerend goed?

Het is opgenomen in het beschermingsbesluit of lijst in bijlage. Het roerend goed is beschermd als cultuurobject. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.6 aan.*

Het is opgenomen in een goedgekeurd beheersplan. Het roerend goed beschermd is beschermd als cultuurobject. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.6 aan.*

Er zijn premies gegeven aan het roerend goed. Noteer hieronder wanneer en welke premies?

Het roerend goed beschermd is beschermd als cultuuro goed. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.6 aan.*

Nee. Geen van bovenstaande uitspraken is van toepassing. Het roerend goed is niet beschermd. *Einde onderzoek. Kruis bij de eindconclusie III.3. aan*

III. SAMENVATTING VAN HET ONDERZOEK EINDCONCLUSIE

III.1. Het roerend goed is niet beschermd: het bevond zich niet in het monument op het moment van de bescherming.

III.2. Het roerend goed is niet beschermd: er is geen wettelijke beschermingsgrond.

III.3. Het roerend goed is niet beschermd: het voldoet niet aan de voorwaarden van de definitie van cultuuro goederen.

→ *Is de conclusie dat het goed niet beschermd is, dan moet het niet opgenomen worden in het beheersplan.*

III.4. Het roerend goed is beschermd: het is onroerend uit aard.

→ *Neem het roerend goed op in de beschrijving van de erfgoedelementen en –kenmerken in het beheersplan.*

III.5. Het roerend goed is beschermd als cultuuro goed: het is opgenomen (in een bijlage bij) het beschermingsbesluit.

→ *Neem het roerend goed op in de lijst van cultuuro goederen bij het beheersplan en een duidelijke foto ervan.*

III.6. Het roerend goed is beschermd als cultuuro goed: het voldoet aan de definitie van cultuuro goederen en de wettelijke beschermingsgrond is:

onroerend door ornamentele bestemming. *Geef een bondige samenvatting van Stap I en II.*

onroerend door wilsbestemming. *Geef een bondige samenvatting van Stap I en II. Verwijs daar bij ook naar de wetenschappelijke historische informatie of ander bronnenmateriaal*

onroerend door economische bestemming. *Geef een bondige samenvatting van Stap I en II.*

→ *Neem het roerend goed op in de lijst van cultuuroederen bij het beheersplan, samen met een bondige samenvatting en een duidelijke foto.*